

Дата: 05. 11. 2024

Клас: 9 клас

Предмет: Історія України

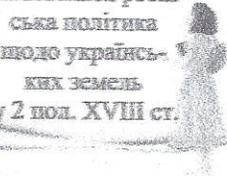
Завдання:

Вивчити тему: "Герої Розумовський - старший
і Гетьман України" ст. 180-181

Письмово відповісти на запитання на ст. 181
№ 1, 2, 3

§ 36. Ліквідація Гетьманщини та козацького устрою на Лівобережжі й Слобожанщині

Упродовж уроку простежте, як змінювалася російська політика щодо українських земель у 2 пол. XVIII ст.

Згадайте, з якою метою було створено першу Малоросійську колегію та «Правління гетьманського уряду».

Як ви розумієте значення понять «реформа», «зруйнування»?

Чи пам'ятаєте ви, що після смерті Данила Апостола Гетьманщиною управляло «Правління гетьманського уряду»? Що вам про це відомо?

Додаткова інформація
<https://is.cd/8D1aub>

1. Кирило Розумовський — останній гетьман України

Зважаючи на потребу в українських ресурсах під час чергової війни з Османською імперією та королівством Пруссією, російська імператриця Єлизавета Петрівна задовольнила клопотання козацької старшини про відновлення посади гетьмана. Новим гетьманом у 1750 році було обрано (а по суті призначено імператрицею) Кирила Розумовського. «Правління гетьманського уряду» припинило свою діяльність. З приходом Кирила Розумовського в 1751 році на Лівобережжя відбулися адміністративні зміни. Зокрема, Гетьманщину повернули до відомства Колегії інземних справ, а влада гетьмана поширилася на Київ та Нову (Підільненську) Січ. Усе це означало розширення автономних прав Гетьманщини.

Під час гетьманування Кирило Розумовський розгорнув активну діяльність в українських землях: відбудував Батурин, куди переніс столицю; розбудував Глухів, що залишився гетьманською резиденцією; навагодив діяльність старшинської ради, яка управляла Гетьманщиною за відсутності гетьмана; самостійно призначав полковників та роздавав землю у приватну власність. Щоправда, така бурхлива діяльність насторожила імператрицю, і Єлизавета

Козацький однострій — свій мундир з червоним коміром і білі штани — після військової реформи

1. Розгляньте ілюстрацію. Яке значення мало запровадження одностроїв?

Петрівна заборонила здійснювати самостійну зовнішню політику та призначати полковників і генеральну старшину без її згоди, встановила контроль над українськими фінансами.

Понині все, Кирилу Розумовському вдалося провести низку реформ. Здійснюючи судову реформу, він поділив Гетьманщину на 20 судових повітів. У кожному було відкрито земські суди для вирішення цивільних справ, підкоморські — для розгляду земельних спорів та городські — для розгляду кримінальних справ. У результаті військової реформи було створено регулярні (постійні) полки, введено уніформу для козаків та одягове озброєння (шлях, шабля, рушниця). Відбулися й освітні зміни, зокрема гетьман запровадив обов'язкове навчання козацьких дітей.

-судова реформа
-військова реформа
-освітня реформа

1. За яких обставин Кирило Розумовський став гетьманом?

2. Які згоди впливали у життя гетьман Кирило Розумовський, а які — російська імператриця Єлизавета?

3. У чому полягає сутність військової, судової та освітньої реформи, здійснених гетьманом?

Життєпис

Кирило Розумовський (1728 - 1803)

Ім'я (повне). Кирило Григорович Розумовський.

Народження. Народився в селі Демеші поблизу Козельки на Чернігівщині.

Позатаргання. Батько Григорій Розум був козаком.

Освіта. У 1743–1745 роках під ім'ям Івана Обидовського навчався в університетах Німеччини, Франції, Італії.

Ключові події життя.

До 1750 року. Старший брат Олексій після таємного одруження з імператрицею Єлизаветою Петрівною забрав юного Кирила до Петербурга, де той зробив кар'єру від камер-юнкера (нижча придворна посада) до графа. У 18-річному віці одружився з княжною Наринкіною, родичкою імператриці Єлизавети. Тоді ж був призначений Президентом Російської академії наук. На цій посаді пробув п'ятдесят років.

З 1750 року. У 22-річному віці став гетьманом і генерал-фельдмаршалом Російської імперії. На театралізованій церемонії обрання гетьмана самого Кирила Розумовського не було. Здійснив військову, судову, освітню реформи. Розробив проєкт відкриття у Києві та Батурині університетів європейського зразка. У 1762 році посприяв приходу до влади імператриці Катерини II внаслідок дворцевого

1. Розгляньте портрет. До якого року він мав би бути створеним?